

Vlaams
Parlement

stuk **1394** (2011-2012) – Nr. 2
ingediend op 2 december 2011 (2011-2012)

Nota van de Vlaamse Regering

Innovatiecentrum Vlaanderen.

Conceptnota

over de stroomlijning van het gericht innovatiebeleid

Gedachtewisseling

Verslag

namens de Commissie voor Economie,
Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie,
Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door mevrouw Güler Turan

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden:

de heer Robrecht Bothuyne, mevrouw Martine Fournier, de heren Jan Laurys, Koen Van den Heuvel;
de heren Frank Creyelman, Johan Deckmyn, Chris Janssens;
de dames Patricia Ceysens, Lydia Peeters;
mevrouw Güler Turan, de heer Bart Van Malderen;
de heer Matthias Diependaele, mevrouw Goedele Vermeiren;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Filip Watteeuw.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Kathleen Helsen, Griet Smaers, de heer Eric Van Rompuy;
de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Katleen Martens, de heer Jan Penris;
de heer Filip Anthuenis, mevrouw Fientje Moerman;
de dames Kathleen Deckx, Mia De Vits;
de dames Vera Celis, Lies Jans;
de heer Lode Vereeck;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Stukken in het dossier:

1394 (2011-2012) – Nr. 1: Nota van de Vlaamse Regering

INHOUD

1. Toelichting door de minister.....	4
2. Toelichting door de VRWI	7
3. Discussie.....	9
Gebruikte afkortingen	19

De Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie organiseerde op 27 oktober 2011 een gedachtewisseling over Innovatiecentrum Vlaanderen. Conceptnota over de stroomlijning van het gericht innovatiebeleid. De conceptnota werd toegelicht door mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding. De VRWI heeft over deze conceptnota op 30 juni 2011 een advies uitgebracht (advies nr. 158) en kreeg bij deze gedachtewisseling de gelegenheid om dat advies toe te lichten. De heer Dirk Boogmans, voorzitter, en mevrouw Danielle Raspoet vertegenwoordigden de VRWI.

1. Toelichting door de minister

Minister *Ingrid Lieten* zegt dat deze conceptnota in het verlengde ligt van het rapport-Soete en dat Innovatiecentrum Vlaanderen één van de doorbraken is in de ViA-strategie. Alles draait om de ambitie bij de top vijf regio's in Europa te horen. Daarvoor moet worden ingezet op de uitbouw van Vlaanderen als duurzame kennisregio. De minister benadrukt dat ViA ook andere, meer maatschappelijke doelstellingen uit het Pact 2020 verder vertaalt en concretiseert. Dat pact wordt gedragen door het middenveld en telt een aantal centrale thema's. Van de 20 doelstellingen zijn er die duidelijk focussen op de versterking van basisonderzoek en op innovatie en toegepast onderzoek.

De conceptnota is geschreven om aan te geven hoe een belangrijk onderdeel van de ViA-doorbraak verder zal worden uitgevoerd. De doorbraak zelf omvat vier acties. Ten eerste moeten er meer middelen komen voor onderzoek en ontwikkeling. De Vlaamse Regering komt daar deels aan tegemoet door in het voorjaar de meerjarenplanning aan te passen om opnieuw een positieve trend in te zetten. In de toekomst zijn er volgens de minister nog meer inspanningen nodig om lineair de doelstellingen te halen. Tweede actie behelst het focussen op speerpunt domeinen en het maken van strategische keuzes. Een derde actie strekt ertoe meer in te zetten op outputmonitoring voor onderzoek. Een vierde actie vraagt om meer kansen te creëren voor onderzoekstalent. De conceptnota zoomt in op de tweede actie en wil er een beleid aan koppelen dat ook operationeel vertaald wordt.

De uitdagingen – maatschappelijke zowel als economische – worden globaler, zijn complexer en acuter, stelt de minister. Ze vragen om snelle oplossingen. Veel daarvan ontkiemen in kennis en innovatie. Dat vergt een doorgedreven ondersteuning van de samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en maatschappelijke actoren.

De Vlaamse Regering wil het streven naar gericht innovatiebeleid vanuit drie inzichten opzetten. In eerste instantie vertrekt men vanuit de stand van zaken in de domeinen waarin de eigen wetenschappers excelleren en waarop de onderzoeksgroepen werken. Ten tweede is er aandacht voor de domeinen waarin de bedrijven een meerwaarde zien. De VRWI maakte al een duidelijke afbakening op basis van die twee werkgebieden. De Vlaamse Regering heeft er uitdrukkelijk een derde dimensie aan toegevoegd met de grote maatschappelijke en economische uitdagingen waarvoor naar innovatieve oplossingen wordt gezocht. Het vernieuwende in deze conceptnota is het meer naar voor brengen van die maatschappelijke focus.

De minister stelt dat er een solide basis van fundamenteel onderzoek nodig is en dat die basis ook aanwezig is. Maar ook daarin moet verder worden geïnvesteerd. De conceptnota, die op het gericht onderzoek is toegespitst, vertrekt verder vanuit de grote maatschappelijke uitdagingen en de speerpunten die door de VRWI zijn aangebracht in een analyse van waar onze wetenschappers en bedrijven goed in zijn. Dat is samengebracht en heeft een aantal innovatieknooppunten opgeleverd: transformatie door innovatie, eco-innovatie, groene energie, zorginnovatie, duurzame mobiliteit en logistiek en sociale innovatie. Het is de bedoeling de uitdagingen te koppelen aan de eigen sterktes. Dat moet het mogelijk maken om tot de juiste keuzes te komen.

De innovatieknooppunten blijken multidisciplinair en de oplossingen kunnen dan ook niet door één onderzoeksgroep of bedrijf aangereikt worden. Het gaat telkens om een waardeketenbenadering, waarbij een doorbraak alleen kan als er een multidisciplinaire aanpak is. Ter ondersteuning daarvan wil de Vlaamse Regering niet alleen de definiëring van de knooppunten maar tevens een strategie uitlijnen op de middellange termijn. Dat is een strategische innovatie-agenda. De VRWI neemt in het opmaken van de strategie het voortouw en niet een politiek orgaan. Bovendien is er sprake van een participatief proces met de diverse stakeholders, maatschappelijke en wetenschappelijke actoren en bedrijven.

Een andere aanzet is het feit dat men met de conceptnota en de strategie heel dicht staat bij de richting die Europa inslaat met het internationaal innovatiebeleid. De link met de grote maatschappelijke en economische uitdagingen wordt ook daar duidelijk gelegd. De innovatieknooppunten kunnen een Vlaamse variant genoemd worden van de European Innovation Partnerships.

Er is gezorgd voor een link met initiatieven die aansluiten bij de initiatieven rond het Nieuw Industrieel Beleid. Dat stipuleert even goed dat, om de industrie slaagkansen te bieden, er niet alleen op het vlak van energie- en andere productiekosten inspanningen nodig zijn, maar ook op het vlak van innovatie en een vernieuwd competentiebeleid. Voor het luik innovatie van het Nieuw Industrieel Beleid en de vertaling ervan in concrete acties, probeert de conceptnota een pad uit te tekenen.

Samenvattend kan gezegd worden dat er is geprobeerd om op basis van ViA en Pact 2020 gemotiveerde keuzes te maken.

De zes innovatieknooppunten kwamen tot stand na veel overleg en werden ook aan een raad van wijzen voorgelegd.

Het eerste knooppunt behelst transformatie door innovatie. Dat is zeer sectoroverschrijdend, stelt de minister. Cruciaal is dat alle processen en de hele cultuur rond dat punt worden georganiseerd. De focus ligt op het verankeren en ondersteunen van economische activiteiten, en op het mogelijk maken van gediversifieerde tewerkstelling.

De tweede focus heeft met eco-innovatie te maken en behelst duurzaam materiaalbeheer. De grondstoffenbronnen slinken en dus wordt men geconfronteerd met de noodzaak om zo weinig mogelijk materialen te gebruiken in productieprocessen, om materiaal te recupereren of ersatzmaterialen uit te vinden. Het verhaal van de kringlooeconomie, de cradle to cradle-economie, is erin verwerkt. Daarnaast zit ook de idee van cleantech erin vervat waar het gaat om zuiver lucht-, water-, bodem- en energieverbruik.

Een derde innovatieknooppunt draait expliciet rond groene energie. Daarbij wordt gezocht naar manieren om minder energie te verbruiken door toepassing van technologische innovaties. Ook de mogelijkheid van energierecuperatie wordt onderzocht. Daarmee zijn heel wat bedrijven bezig. Het kan de belangrijke kostenfactor energie helpen beheersen. Voorts wordt nagegaan hoe men kan inzetten op hernieuwbare energie en duurzame energieproductie.

Het vierde knooppunt richt zich op zorginnovatie. Dat sluit aan op alles wat te maken heeft met uitdagingen zoals de vergrijzing. Met de bestaande processen, procedures en middelen, kan men onmogelijk iedereen die de volgende jaren zorg nodig zal hebben, ook een kwalitatieve zorg bieden die betaalbaar blijft voor overheid en individu. Ook daarin gaat het om de integrale waardeketen van preventief naar curatief en zorg en nabehandeling. In dezelfde context speelt ook de verstedelijking mee net zoals het feit dat het individu meer op zichzelf aangewezen wordt en minder in gezinsverband leeft.

Vijfde innovatieknooppunt is de duurzame groene mobiliteit voor personen en goederen. De uitdaging in het goederennetwerk en het logistiek systeem is zo mogelijk nog groter, stelt de minister.

Sociale innovatie, het laatste innovatieknooppunt, is nieuw. De term wordt ook gehanteerd op het Europese niveau. Het begrip sociaal mag daarin niet eng geïnterpreteerd worden, verklaart minister Lieten. Het gaat om maatschappelijke innovatie en vertrekt vanuit het maatschappelijk besef dat niet alle maatschappelijke of economische uitdagingen met technologische innovatie kunnen worden opgelost. Innovatie is ook nodig in de manier waarop men samenwerkt in bedrijven en de wijze waarop iedereen dagelijks samenleeft in het gezin, de steden, de omgeving. Dat kan een zeer grote maatschappelijke return hebben die niet als technologische innovatie beschouwd kan worden. Doel is te bekijken hoe dat verder gestimuleerd kan worden.

Op basis van die zes gedefinieerde innovatieknooppunten wordt een meer langetermijnstrategie ontwikkeld die als kader kan dienen voor de eigen instellingen, als er keuzes moeten worden gemaakt over de besteding van de middelen voor toegepast onderzoek, maar ook voor alle mogelijke samenwerkingsverbanden van bedrijven en maatschappelijke actoren om hun focus te helpen bepalen en de effectiviteit van de samenwerking te verhogen.

De VRWI leidt het hele proces, dat participatief is en dat de nodige input moet krijgen van wetenschap, bedrijven en maatschappelijke actoren. Dat alles moet leiden tot strategische innovatieagenda's. De VRWI experimenteerde de voorbije jaren op verzoek van de minister met een innovatieregiegroep inzake automotive, chemie en sociale innovatie. Die werking wordt geanalyseerd om het proces verder te optimaliseren. Dan kunnen de regiegroepen inzake bouw en energie opgestart worden.

De minister benadrukt dat het expliciet de bedoeling is niet verkokerd te werken, maar een echte waardeketenbenadering te hanteren die alle invalshoeken integreert. Het proces is vrij nieuw, maar volgens de minister is de maatschappelijke en vooral de economische meerwaarde erg groot. Er kunnen nieuwe producten en concepten ontstaan omdat bedrijven zich in de benadering inpassen en via een multidisciplinaire aanpak tot resultaat komen. De minister beseft dat alle betrokkenen nog hun plaats moeten vinden maar is ervan overtuigd dat men daar via positieve discussie in slaagt.

In de conceptnota is duidelijk aangegeven dat men, eenmaal de strategie er is, geen verdere inflatie wil zien ontstaan van competentiepolen of groepen, die elk voor zich met een pakket middelen hun ding doen. Er zijn voor een multidisciplinaire aanpak wel platformen nodig, oppert de minister. Dat mag echter niet leiden tot verkokering en een gesloten omgeving. De minister wil een model hanteren met lichte structuren. Daarbij zou een basisfinanciering gelden om de basiswerking mogelijk te maken: alles wat nodig is om de discussie via platformen en de kennisoverdracht te garanderen. Voor de projecten zelf moet men dan via de bestaande kanalen, via het IWT, passeren. Er mogen wel voorbehouden budgetten zijn, maar de bestaande procedures moeten doorlopen worden. Het IWT kan als dusdanig zijn rol spelen van bewaker van de kwaliteit, de excellentie en het feit dat de juiste partners betrokken zijn en zal zo kunnen vaststellen dat men in een open innovatiecultuur werkt. Die werkwijze moet volgens de minister garanties bieden voor het streven naar de juiste doelen.

De conceptnota spitst zich toe op gericht onderzoek. Zoals in de ViA-doorbraak staat, is ook opgenomen dat er acties ondernomen moeten worden om niet-gericht onderzoek verder te ontplooiën, de infrastructuur verder te ondersteunen en het humanresourcesmanagement voor de wetenschappers verder te ontwikkelen.

Met het laatste meerjarenplan is het basisonderzoek verder financieel gesterkt. De middelen van het FWO en het BOF zijn geüpgraded en voor Hercules is in een inhaaloperatie voorzien voor de financiering van de onderzoeksinfrastructuur.

Er wordt tevens ingezet op outputmonitoring, met als doel niet louter na te gaan hoeveel middelen besteed zijn, maar vooral om de aanwending en impact ervan te meten en hun maatschappelijke relevantie te kennen. Het EWI, met projecten zoals het FRIS en het ECOOM is volop bezig methodieken te ontwikkelen om de nodige data te verzamelen die inzicht verschaffen en evaluatie, analyse en bijsturing mogelijk maken.

‘Meten is weten’ en het sturen zelf zijn algemene principes geworden, maar men moet ook de moed hebben om die principes in de praktijk om te zetten. Dat houdt in dat ook ‘nee’ of ‘minder’ tot de mogelijkheden behoren of een verplichte bijsturing van projecten naar de kerngedachte. Dat is volgens de minister niet eenvoudig met zoveel actoren in het wetenschappelijk onderzoek, in de bedrijven en op maatschappelijk vlak. De keuzes die zijn gemaakt, liggen in de lijn van het rapport-Soete, maar zullen niet iedereen tevreden stemmen. De minister hoopt echter ten stelligste dat ze wel zullen leiden tot een betere bijdrage van de middelen voor innovatie aan het economische en maatschappelijke leven.

De innovatieknooppunten worden verder vertaald en met de VRWI wordt de werkwijze met regiegroepen verfijnd en opgestart. De lichte structuren waarvan sprake, worden opgezet. De eerste zijn de competentiepolen die verlengd moesten worden. IWT is ermee bezig en de minister wil dat voor het einde van het jaar afgerond krijgen. In 2012 en 2013 volgen andere innovatie-initiatieven. Met outputmonitoring is het EWI bezig. De minister probeert de middelen op te trekken, maar stelt meteen ook dat dat niet volstaat. Ook de internationalisering krijgt de nodige aandacht.

2. Toelichting door de VRWI

De heer *Dirk Boogmans*, voorzitter van de VRWI, licht het advies bij de conceptnota toe, en situeert eerst de werkwijze bij het opstellen van dat advies. Op 3 juni 2011 ging men van start met de adviesronde. In eerste instantie is meteen om een toelichting door het kabinet gevraagd. De commissies Wetenschapsbeleid en Innovatiebeleid van de VRWI zijn daarop samengeroepen. Binnen de vier weken kon een goedgekeurd advies aan de minister voorgelegd worden.

Een aantal adviezen met betrekking tot de 1 percentnorm lagen mee aan de basis en houden rechtstreeks of onrechtstreeks verband met het uitgebrachte advies. Ze zijn stapsgewijs tot stand gekomen en het laatste behandelt de invulling van het groeipad naar de 1 percentnorm. Waar de conceptnota zich vooral richt op het gericht onderzoek, hebben de andere adviezen het ook over niet-gericht onderzoek. Het lijkt de spreker zinvol dat de geïnteresseerden met het advies rond het Innovatiecentrum Vlaanderen ook meteen de andere adviezen meenemen.

In het advies worden positieve en negatieve aspecten naast elkaar gelegd en worden een aantal aanbevelingen geformuleerd. De heer Boogmans stelt dat de positieve punten het overwicht hebben. Hij wijst in eerste instantie op het tegemoetkomen aan de behoefte aan een langetermijnvisie voor het innovatiebeleid en de invulling van de ViA-doorbraak. Daarnaast verheugt het hem ook dat de studie inzake de speerpunten van de vroegere VRWB en overgenomen door de VRWI, gecombineerd met de economische en maatschappelijke uitdagingen, geleid heeft tot zes innovatieknooppunten. Derde positief punt is dat er sprake is van een duidelijke systeemaanpak en systeeminnovatie. Het belang van coördinatie en afstemming wordt benadrukt en dat vindt de VRWI goed. Ook de VRWI vindt dat de knooppunten geen aanleiding mogen geven tot het ontstaan van nieuwe instrumenten.

De manier waarop de conceptnota tot stand is gekomen, draagt de goedkeuring van de VRWI weg, want de raad werd al heel vroeg in het besluitvormingsproces betrokken.

Een eerste aandachtspunt voor de toekomst is dat de innovatieknooppunten en subknooppunten volgens de VRWI vrij breed gedefinieerd zijn. De speerpunten waren beperkter. Van de zes innovatieknooppunten zijn er twee die veeleer te maken hebben met een transversaal profiel: alles wat te maken heeft met transformatie door innovatie en de sociale innovatie. De andere vier zijn eerder verticaal.

Onduidelijk vindt de VRWI hoe de conceptnota afgestemd moet worden met andere initiatieven zoals het Nieuw Industrieel Beleid, het actieplan ondernemerschap, het actieplan groene economie en andere. De spreker stelt dat een snelle uitrol en implementatie van het beleid noodzakelijk is met het oog op de evoluties in het buitenland. Het is ook essentieel de gangbare internationale termen en definities te blijven hanteren, merkt het VRWI op. De heer Boogmans verwijst voor details naar het advies.

Welke aanbevelingen heeft het VRWI geformuleerd? Ten eerste wil men graag zien volharden in de idee van meer middelen voor onderzoek en ontwikkeling. In dat verband haalt de spreker ook de adviezen betreffende de 1 percentnorm aan en het groeipad om daartoe te komen in 2020. Tussen 2012 en 2014 zal er dankzij de minister al een grote inspanning gebeuren, maar dat volstaat nog niet om in 2020 aan de 1 percentnorm te komen.

De facto spreekt men van de 3 percentnorm, stelt de heer Boogmans: 1 percent van de overheid en 2 percent van de bedrijven. De bedrijfswereld heeft daar een verantwoordelijkheid. De 1 percent van de overheid moet als hefboom dienen om ervoor te zorgen dat die 2 percent kan geleverd worden. Toch is er nog een stuk autonome activiteit en beslissing nodig bij het bedrijfsleven zelf, onderstreept de VRWI.

Voorts vindt de raad een verdere verfijning van de focus op de zes innovatieknooppunten noodzakelijk. De innovatieregiegroepen kunnen daartoe worden ingeschakeld, stelt de heer Boogmans. Wel moet nog bekeken worden hoe de regiegroepen, die werken op basis van expertenanalyse, worden ingeschakeld in het juist definiëren van de innovatieknooppunten.

In een wereld in beweging moet men binnen een dynamisch kader functioneren, stelt de VRWI. De economische en maatschappelijke meerwaarde moeten afgetoetst worden en in balans blijven en de twee moeten elkaar versterken, stipt men nog aan.

Een derde aanbeveling heeft te maken met de internationalisering en europeanisering van het Vlaamse instrumentarium. De VRWI vindt het positief dat er ruime aandacht voor is, in de conceptnota en de presentatie. Europa wordt steeds belangrijker, zeker in verband met innovatie. Dat betekent volgens de spreker ook meer middelen en daarom moet Vlaanderen zich terdege zien te positioneren om in de Europese programma's zoveel als mogelijk naar voren te kunnen komen. De VRWI heeft in dat verband een aantal speciale adviezen opgesteld, zoals dat over de strategische visie op de internationalisering van het wetenschaps- en innovatielandschap. Kortelings wil de raad ook nog een nota afwerken over het afwegingskader om zoveel mogelijk op de Europese programma's in te spelen. Dat thema komt ook aan bod op het jaarlijks symposium van de VRWI dat op 8 december 2011 doorgaat.

Vervolgens steunt de VRWI ook het streven naar meer outputgedreven onderzoeksbeleid. Het meten van de output moet gebeuren op basis van de nieuwe technologie-ratificatiesystemen. Bij de vijfde aanbeveling vermeldt de VRWI dat innovatie en middelen zonder onderzoekstalent niet verder kunnen. In dat verband herhaalt de VRWI dat ook een inhaalplan nodig is met betrekking tot de uitgaven hoger onderwijs. Men zit aan 1,2 percent maar dat moet naar 2 percent. Het langetermijnplan voor alles wat met wetenschappelijke en technische knelpuntringen te maken heeft, dient zo integraal mogelijk

uitgevoerd te worden, stelt de heer Boogmans. Daarnaast is er aandacht nodig voor de onderzoeksloopbaan in academische richtingen en daarbuiten. De heer Boogman verwijst ook in dat verband naar reeds geformuleerde adviezen over voldoende talent op lange termijn en niet alleen op het hoogste niveau maar ook in technische knelpuntringingen.

Een zesde punt stipt aan dat het innovatietraject en de innovatiecyclus om een dynamische kijk vraagt. De VRWI vreest dat er te veel sprake is van een innovatietraject en ziet liever een innovatiecyclus. Dat drukt beter uit dat alle elementen aan elkaar gebonden zijn. Meer toegepast onderzoek heeft een positieve weerklank op het fundamenteel onderzoek. Valorisatie speelt ook in wat er gebeurt in het kader van universiteiten en het universitair onderzoek, stelt de spreker. Daarbij verwijst hij naar de spin-offs die daaruit voortvloeien.

De VRWI beaamt dat de nota toegespitst is op het gericht onderzoek en dat er op termijn ook aandacht moet zijn voor het niet-gericht fundamenteel onderzoek, zoals ook de minister zei.

De gehanteerde denkwijze impliceert ook dat er blijvend aandacht moet gaan naar bottom-up innovatie die vanuit bedrijven of universiteiten voortkomt. De VRWI gelooft sterk dat de aanpak van de innovatieknooppunten ook een positieve impact daarop zal hebben op termijn. Voorzichtigheid is geboden, waarschuwt de heer Boogmans, zeker in hoe men dat in de komende jaren bekijkt.

Ten slotte verwacht men een efficiënt governance-kader voor de lichte structuren. Die moeten werken in functie van de performantie van systemen. De selectie en toekenning van de middelen moet men laten sturen door efficiëntie en effectiviteit.

3. Discussie

De heer *Lode Vereeck* stelt dat uit een aantal recente documenten en de EWI-speurgids de situatie van O&O ontvullend blijkt. Het is niet allemaal kommer en kwel, stelt het lid, maar Vlaanderen blijkt in de middenmoot te zitten en dat is beneden ambitie. In advies 160 van de VRWI is er sprake van een ontvullende vaststelling op basis van 11 indicatoren.

Het feit dat er aan een langetermijnstrategie wordt gewerkt is op zichzelf positief, oppert het lid. Het document komt alleen rijkelijk laat. Waarom is daarmee zo lang gewacht, tot halfweg de legislatuur? Dat stoort de heer Vereeck vooral omdat de conceptnota voortborduurde op wat men al weet uit ViA, Pact 2020, de beleidsnota Innovatie, de beleidsbrief ter zake en het Nieuw Industrieel Beleid.

Het lid vindt de conceptnota ook bijzonder vaag. Er zijn geen concrete acties aan verbonden. Hoe wordt de nota in de praktijk omgezet en welke timing wordt daaraan gekoppeld. De VRWI stelt zelf dat er nog slechts tweeënhalf jaar rest om de strategie te implementeren, zegt de heer Vereeck. Hij verwijst naar zijn schriftelijke vraag over de conceptnota (vraag 320 van 30 augustus 2011). Daaruit citeert het lid een passage uit het antwoord van de minister: “Na een brede consultatie van het veld, stelt een innovatieregiegroep hiervoor een plan op, waarop vervolgens door de VRWI wordt geadviseerd. Zo’n strategische innovatieagenda moet ook een menu aan beleidsopties bevatten. Op basis van deze strategie en adviezen zal ik, de minister, verdere acties nemen in overleg met eventueel andere bevoegde ministers.”. Daaruit maakt de heer Vereeck op dat de innovatieregiegroepen, de IRG’s, een zeer cruciale rol toebedeeld krijgen. Tegelijk liet de minister weten dat de innovatieregiegroep bouw zijn werkzaamheden pas zal aanvatten in najaar 2011. Een eerste rapport wordt verwacht in januari 2012. In het najaar 2011 wordt ook de oprichting verwacht van de IRG’s eco-innovatie en groene energie. Na de eerste rapporten volgt dan nog een advies van de VRWI. De heer Vereeck leeft dat er door dat tijdsbestek met de conceptnota concreet niets meer gebeurt. De innovatieknooppunten die gelanceerd worden, leggen een

inhoudelijke focus op basis van maatschappelijke en economische uitdagingen. Het betreft ook een Europese aanpak die de sterktes aan de uitdagingen koppelt. Op zichzelf vindt het lid dat idee niet slecht.

Hij is het wel eens met het leggen van klemtonen, zolang dat in het publieke domein gebeurt. Het gaat daar om belastinggeld, beklemtoont hij. In de privésector kan dat echter voor zijn fractie niet. De heer Vereeck geeft het voorbeeld van het TINA-fonds, waar projecten moeten voldoen aan vier investeringscriteria en drie specifieke voorwaarden. Eén daarvan stelt dat de investeringen van het fonds moeten kaderen binnen de Vlaamse speerpuntclusters. Ook daar keren de grote thema's terug. De heer Vereeck vraagt zich af wat men dan doet met een consortium dat komt aanzetten met een project dat daar niet onder ressorteert, maar wel een strategisch potentieel heeft.

Wat betreft de differentiatie in de zes domeinen, merkt het lid op dat de meeste thema's gelijklopen in andere landen en op andere niveaus. Ze zijn gebaseerd op een synthesesrapport van de commissie Industrie, Onderzoek en Energie van het Europees Parlement. Ook uit advies 153bis van de VRWI blijkt hetzelfde, stelt hij. Het gaat om nanotechnologie, zorg, klimaat, enzovoort. Hij vraagt zich af in hoeverre er nog concurrentieel voordeel uit te halen valt. De focus is goed, maar is het kader niet te rigide? Hoe ziet de minister dat en hoe wil ze dat concreet vormgeven? Welke impact verwacht men van de knooppunten met een zo thematische focus en hoeveel rek zit daarop? Wat zal dat concreet betekenen voor de subsidieverstrekking vanuit het IWT, wil de heer Vereeck ook weten.

Het concept van de inputnorm is onder meer in het regeerakkoord opgenomen, en men is blijven volhouden dat de 3 percentnorm – 1 percent voor de overheid – moet worden behaald tegen 2014. Ook de output van wat is geïnvesteerd is belangrijk en dus ook de monitoring daarvan, stelt hij, maar ook dat vindt hij al terug in de beleidsnota van 2 jaar geleden. Hoeveer staat het intussen met wat daar werd vooropgesteld? Zijn er al monitoringinstrumenten ontwikkeld? Wat verwacht de minister ervan en hoe zit het met timing? Bijkomend verwijst de heer Vereeck naar rapport 160, met de titel Kernindicatoren 2011, waarin de VRWI indicatoren naar voren schuift die al outputgerelateerd zijn. Hoe verhoudt het voornemen van de minister zich tot wat al voorligt van de VRWI?

In de beleidsdocumenten van de Vlaamse Regering keert stevast dezelfde ambitie terug om te volharden in meer middelen. Dat vindt het lid cynisch. Hij stelt dat de minister zich ongewild ook belachelijk maakt door die stelling te blijven innemen. De afgelopen drie jaren is er alleen maar bespaard, stelt de heer Vereeck. De inhaaloperatie bij de begrotingscontrole in juni 2011 schroeft amper de besparingen terug. Voor 2012 kondigt de minister ook nog een inhaaloperatie aan van 60 miljoen euro en ze blijft beweren dat Vlaanderen zo op de lijn blijft van de Barcelona-norm. Het lid noemt het een pertinente onwaarheid en verwijst naar de zes scenario's die de VRWI uitschreef en die ook uitwijzen dat men er niet komt in 2020, zelfs als de minister ervan uitgaat dat na 2014 dan een groteske inhaaloperatie moet gebeuren. Daarvoor vindt ze de mensen nooit, stelt het lid. In de conceptnota citeert de minister op pagina 40 de ViA-werkgroep die hetzelfde zegt: "Het is essentieel dat de 1 percentnorm gehaald wordt tegen 2020. Er dient een duidelijk groeipad gekozen te worden en er dienen voorzieningen gemaakt te worden om dat groeipad te volgen. De beleidsdoelen in het regeerakkoord en het Pact 2020 moeten met steun van alle partners aangepast worden.". De heer Vereeck is het daarmee eens. Hij acht slechts één conclusie mogelijk: één van de trajecten zoals naar voren geschoven door de VRWI, met name het zesde, dat het meest egaal verspreide is, decretaal verankeren. Hoe staat de minister daar tegenover?

Ook de vermelde lichte structuren stonden al in de beleidsnota en de beleidsbrief, stelt het lid. Wat is er al gerealiseerd, wil hij weten. Welke concrete stappen worden nog gezet? De heer Vereeck verwijst naar het feit dat de minister al tweeënhalf jaar voorhoudt dat VIM, VIL en Flanders' Drive in één automobielcompetentiepool zouden worden onder-

gebracht. Daar vindt hij niets van terug. De minister kondigt een nieuwe doorlichting aan en daarbij vraagt hij zich af wat er dan wel met het eerste rapport-Soete gebeurd is.

Conclusie van de heer Vereeck blijft dat de conceptnota gewoon te laat komt en dat men blijft wachten op actie, zeker van wat al een herhaling is uit andere beleidsdocumenten. Dat herleidt voor het lid de nota tot woordenkramerij, al erkent hij dat de minister ervoor zorgde dat de betaalproblemen zijn opgelost. Hij wil graag zien dat men de koe bij de horens vat.

De heer *Filip Watteeuw* sluit zich aan bij de positieve punten die de VRWI aangeeft. Hij stelt dat de nota inderdaad laat komt, maar dat hij wel nodig was voor de afstemming en om zicht te krijgen op het uiteindelijke doel. Hij vindt het goed dat de langetermijnvisie er nu is.

De heer Watteeuw stelt dat de idee dat, als men lang genoeg op dezelfde nagel blijft kloppen, men altijd resultaat boekt, niet opgaat voor beleidsmensen. Hij stelt dat het niet is omdat de Vlaamse Regering en de minister blijven zeggen dat er meer middelen naar innovatie en O&O moeten gaan, dat dit ook gebeurt. Ook de heer Watteeuw verwijst naar advies 153, scenario zes, dat ernaar streeft de 1 percentnorm tegen 2020 te halen. In advies 160 herhaalt de VRWI dat: de opstappen zijn een stap in de goede richting maar toch nog onvoldoende. Het lid stelt ook vast dat de achterstand op het groeipad groter wordt. Het uiteindelijke doel is resultaat te boeken, ongeacht de middelen die geïnvesteerd worden, oppert hij. De achterstand vormt echter een fundamentele handicap. Volgens hem wordt daarmee de volgende legislatuur bezwaard.

Het streefdoel om onderzoekstalent meer kansen te bieden, blijft steken bij intenties, meent de heer Watteeuw. Hij onderschrijft die intenties wel. Onderzoekers in Actie heeft een aantal pijnpunten aangekaart, herinnert hij. Zo kampen mensen van de onderzoekswereld met een enorme administratieve druk. Bij universiteiten ziet men een toename van studenten zonder een evenredige toename in het docentenkorps. Voor postdoctorale studenten stopt de loopbaan vaak te snel. Het lid vindt voor die problemen geen voorstellen tot oplossing.

Bij de innovatieknooppunten vindt het lid voorbeelden van hoe een soms goede nota vaak toch heel vaag blijft. Bij transformatie door innovatie kan men niet verwachten dat door het begrip 'duurzaam' overal te gebruiken, er ook wezenlijke veranderingen zijn in de richting van een duurzame economie. Zo heeft men het ook over de fabriek van de toekomst en de ecologische voetafdruk die te zwaar is, maar er gebeurt niets mee, stelt de heer Watteeuw. De minister geeft niet aan hoever ze in dat verband wil gaan en hoe.

Bij het onderdeel duurzame mobiliteit en logistiek wordt heel wat herhaald uit het Pact 2020, en de term duurzaam wordt kwistig gebruikt. Bij nader toezien stipuleert de nota alleen dat er een betere en meer efficiënte organisatie nodig is. De idee om de mobiliteitsvolumes aan te pakken komt er niet eens in voor, stelt de heer Watteeuw. Hij mist het innovatieve aspect.

Het stuk over sociale innovatie motiveert goed de brede interpretatie die nodig is bij dat innovatieknooppunt. Bij de strategische focus leest het lid creatief ondernemerschap, maar dat concept zonder meer zegt te weinig.

Vaagheid is er ook in de link met andere domeinen. Bij het Nieuw Industrieel Beleid klonk al de klacht dat het te veel over overlegstructuren en vergaderingen ging en te weinig over actie. Ook in de conceptnota wordt het Nieuw Industrieel Beleid wel vermeld met de 'factory of the future', maar weer vindt het lid geen invulling van het concept.

Een laatste punt van kritiek gaat over de lichte structuren. De heer Watteeuw is het eens met de idee dat er minder zware structuren nodig zijn, maar hij wil graag weten wat dat concreet inhoudt. Het lid veronderstelt dat het voornamelijk gaat over een vlotter en efficiënter proces en minder fouten daarin. De structuren moeten ontwikkeld worden op basis van het proces dat men wil beheren, stelt hij.

De heer *Bart Van Malderen* verwijst meteen naar de pagina's 62 en 63 van de nota. Daar vindt hij in 14 punten het logische en bijna dwingende karakter van de opbouw terug. Daar wordt heel helder uitgelegd hoe men vanuit een aantal maatschappelijke en economische uitdagingen wil komen tot een innovatief beleid via een open innovatie. Het aspect werkgelegenheid, en niet alleen van kenniswerkers, komt daarbij uitdrukkelijk in beeld. Het lid vindt het helemaal niet ontnuchterend dat er nog werk aan de winkel is. De achterstand is naar zijn mening ook niet op korte termijn tot stand gekomen, maar is op lange termijn gegroeid. Dat vraagt als dusdanig ook om langetermijnsinspanningen, stelt hij, om dat weer ongedaan te maken. Minister Lieten kan daarop volgens het lid niet afgerekend worden. De nota heeft de verdienste dat men dat eerlijk vaststelt en is een mobiliserende factor om tot die langetermijnoplossingen te komen, oppert de heer Van Malderen.

De innovatieve omgeving die daarvoor nodig is, kan volgens hem ook niet alleen de taak van de regering zijn, maar vergt een maatschappelijk project, dat ook breed gedragen wordt. Het middenveld moet daarin zijn rol hebben en de instellingen moeten betrokken worden, vindt hij. Eigen aan dergelijke projecten, is dat ze een langere werktermijn vragen, stelt de heer Van Malderen. Het innovatieve van de nota schuilt voor het lid in het uitwerken van de multidisciplinaire innovatieve knooppunten. Hij vindt in elk geval ook in tabellen terug hoe alles zal worden afgemeten en hoe alles moet worden opgebouwd. Daaruit blijkt dat aan de gevraagde snelle uitvoering ook richting wordt gegeven, besluit hij.

Belangrijk vindt het lid dat ondanks de focus op toegepast onderzoek, er ook ruimte is om het belang van niet-gericht strategisch basisonderzoek te onderstrepen. Het lid meent dat in die zin afstemming nodig zal zijn tussen het FWO, IWT, BOF en de middelen die universiteiten besteden.

De internationale focus en het op één lijn brengen van het beleid met Europa onderschrijft de heer Van Malderen ten volle. Hij stelt dat men anders een aantal hefboomen niet of onvoldoende zou kunnen inzetten. Ook het feit dat het rapport-Soete nog eens beknopt wordt weergegeven, vindt hij goed. Dat kan nog steeds vernieuwende ideeën aansturen, maar hoeft daarom niet als een orakel van Delphi te gelden, stelt hij.

De zes multidisciplinaire knooppunten die worden aangehaald, zijn alle verschillend en de heer Van Malderen waardeert de aanpak op maat ter zake. Die wordt via de innovatieregiegroepen ingeschreven. Ze kunnen per thema uitschrijven hoe men tot een strategie komt. Het lid verwijst naar het begin van de legislatuur toen de heer Vereeck zich nog bijzonder vrolijk maakte over het concept van de innovatieregiegroepen. Dat klinkt intussen anders, hoort hij.

De inzet van het instrumentarium met betrekking tot valorisatie wordt volgens het lid heel concreet gemaakt. Aan de sense of urgency wordt tegemoetgekomen. Zo vermeldt de heer Van Malderen de 10 miljoen euro die is ingeschreven om de spin-offs structureel te verankeren en het TINA-fonds dat concreet wordt ingevuld. Het gaat erom dat er stappen gezet zijn en dat de middelen strategisch moeten worden ingezet, ongeacht hoeveel middelen er zijn.

De heer Van Malderen vraagt in het kader van talentontwikkeling om de resolutie die door het Vlaams Parlement is goedgekeurd over de studiekeuze en het versterken van en de keuze voor technologische richtingen in acht te nemen. Hij heeft de indruk dat het goed informeren van mensen over de mogelijke studiekeuzes in onderwijskringen soms

moeilijk ligt. Toch meent hij dat goed informeren garant staat voor betere keuzes en dan kan de optie technologie en wetenschap beschouwd worden als een garantie op een goede toekomst.

Wat betreft de middelen, moet het debat over het voorstel van de oppositie nog worden gevoerd. Soms lijkt het voor hem alsof de 1 percentnorm waarover men het alsmare heeft, toch een fetisj wordt. Hij is blij met de nuance die de ViA-werkgroep heeft gemaakt. De VRWI toont volgens de heer Van Malderen accuraat aan dat los van de duidelijke link met overheidsinvesteringen, de overheid een deel O&O in het bedrijfsleven kan stimuleren. Er is echter ook een autonome ontwikkeling die men veel minder kan sturen en die ook sterk conjunctuurgebonden is. Uit een recent rapport is gebleken dat de industrie met de economische crisis gedesinvesteerd heeft in O&O. Een aantal grote, internationaal aangestuurde spelers sturen in grote mate de cijfers aan in het economische landschap, stelt de heer Van Malderen. Hij verwijst naar beslissingen van internationale ondernemingen en de geringe invloed die een nationale of regionale overheid daarop heeft. Met het oog daarop kan men volgens hem ook een overheid niet zonder meer lineair afrekenen. Het is dan zaak van een oplossingsstrategie te ontwikkelen, meent het lid. Daarbij moet goed worden afgewogen wat de absorptiecapaciteit is, welke middelen goed kunnen worden ingezet en wat kan worden opgebouwd. Hij vindt dat het genomen engagement wordt nagekomen met de conceptnota. Er was beslist om zo snel mogelijk een begrotingsevenwicht na te streven en dat is gebeurd. Dat vergde pijnlijke keuzes, ook inzake innovatie, herinnert de heer Van Malderen zich. Er is echter ook beloofd dat, zodra er middelen zouden vrijkomen, die op innovatie zouden worden ingezet. En daar heeft men zich aan gehouden. Het lid besluit dat uit daden meer kracht spreekt dan uit grote verklaringen.

De heer *Robrecht Bothuyne* is blij met de voorliggende conceptnota die voortbouwt op wat was afgesproken. Er is een langetermijnvisie en het moet de bedoeling zijn een legislatuuroverschrijdende uitwerking te genereren. Daarom wordt het geheel gedragen door de VRWI en wordt het uitgevoerd in overleg met het werkveld.

Budgettair lijkt het hem vanuit het oogpunt van de oppositie een gemakkelijk discours om meer middelen te vragen voor O&O waar men daags ervoor heeft gepleit voor meer besparingen en buffers in de begroting. Het lijkt het lid zinvol van dat discours af te stappen in het belang van O&O.

De fractie van de heer Bothuyne ondersteunt ook de focus op maatschappelijke uitdagingen en het integreren ervan met de economische finaliteit. Ze zijn belangrijk bij de visievorming. Hij is ervan overtuigd dat O&O en de hele oefening ter zake ook nog een bij uitstek economische finaliteit moet behouden. Daarom vraagt men bij het tot stand brengen van het beleid die economische implementatie als doorslaggevend te beschouwen.

Ook de heer Bothuyne stelt dat er na de visievorming sprake moet zijn van een snelle uitvoering. Het lid wil vooral weten op wie de nota gericht is en op welke structuren hij effect zal hebben. In eerste instantie vallen de competentiepolen onder de lichte structuren, weet hij, maar wat met het SIM of het VSC?

De minister wilde zo veel mogelijk de sectoren betrekken bij het opzetten van structuren die nodig zijn om de visie ten uitvoer te brengen. Wat heeft de bevraging ter zake opgeleverd, wil de heer Bothuyne weten.

De bestaande competentiepolen worden geëvalueerd in diverse stappen, afhankelijk van de termijnen waarin ze vorm kregen. Wat als de evaluaties negatief zijn? Komt men dan niet langer in aanmerking om als lichte structuur te werken? Wat zijn de consequenties die aan een evaluatie gekoppeld worden? Wordt een competentiepool met een uitgesproken positieve evaluatie verplicht omgevormd tot een lichte structuur?

De eerste deadline voor projectfinanciering liep af in september, stelt de heer Bothuyne. Welke competentiepolen hebben projecten ingediend en welke niet? Hoe verloopt de evaluatie ter zake verder, wil hij weten.

Voorts merkt het lid op dat er competentiepolen zijn van verschillende schaal. Hij kan begrijpen dat dit zinvol en menseigen is, gezien dat afhangt van de sector en de activiteiten die men beoogt. Mikt de voorgestelde hervorming op uniforme schalen voor de nieuwe structuren of wordt differentiatie net aangemoedigd?

Er gaan meer middelen naar O&O. Mag daaruit worden afgeleid dat er ook meer middelen zullen gaan naar de lichte structuren, de competentiepolen zoals ze gekend zijn? Zal er één pot van middelen voorzien worden voor alle lichte structuren samen waarbij ze dan onderling moeten wedijveren om middelen te verwerven? Of is er voorzien in gegarandeerde middelen per lichte structuur of competentiepool?

Het lid merkt op dat met de werking van de competentiepolen als zodanig, men er voornog niet in lijkt te slagen om heel veel cofinanciering uit de privésector te halen. Is het de bedoeling om dat op te drijven in het kader van de projectfinanciering die men beoogt voor de lichte structuren of worden het in tegendeel volledig overheidsgefinancierde entiteiten?

Het lijkt de heer Bothuyne niet onbelangrijk de continuïteit voor ogen te houden in het licht van de bestaande competentiepolen. Het lid wijst daarop met in gedachten de opmerking dat ze te veel zouden bezig zijn met die continuïteit en te weinig met de concrete projecten. Hij meent dat het concept van de projectfinanciering de facto onzekerheid brengt en dus hoopt hij dat alles vormgegeven wordt opdat men juist niet dat bereikt wat men wil voorkomen.

In 2011 zijn een aantal competentiepolen geëvalueerd. Ze zouden een nieuwe start moeten krijgen. Is het personeel daarvan intussen dan in vooropzeg geplaatst of moet dat nog gebeuren, vraagt de heer Bothuyne. De financiering loopt immers af en er zijn nog geen nieuwe structuren. Hoe moet men omgaan met die onzekere situatie?

Ook de heer Bothuyne kan inzake de internationalisering alleen maar toejuichen dat de strategie daarop inspeelt conform het advies van de VRWI. Kan de minister toelichten hoe men met de nieuwe structuren meer en beter kan inspelen op de financieringskanalen die zich aandienen vanuit Europa? Voor wat de outputmonitoring betreft, vraagt hij nog naar een stand van zaken met betrekking tot de internationale benchmark. Wanneer mogen er resultaten verwacht worden?

De heer *Sas van Rouveroij* sluit zich aan bij de opmerking dat er lang is gewacht op de langetermijnvisie. Hij stelt dat die inderdaad legislatuuroverschrijdend kan zijn in de toepassing, maar dat de hoge nood aan een visie zich wel al aandiende bij het begin van de legislatuur.

Het lid vindt de nota op zich helemaal niet slecht en wil enkel accentverschillen aanbrenge. Vooreerst wil de heer van Rouveroij de economische uitdagingen iets meer nadruk zien krijgen in de nota. De klemtoon op maatschappelijke uitdagingen is correct, maar de belangrijkste daarvan is net de economische factor, stelt het lid. Hij meent dat het spectrum niet te breed gerekt mag worden naar maatschappelijke uitdagingen.

Transformatie door innovatie ondersteunt de fractie van de spreker ten volle, zeker met het oog op hightech en exportmogelijkheden. De grote aandacht die gaat naar groene speerpunten is ook welkom, maar er moet ook daar een mogelijkheid zijn om ze te vermarkten en in exportpotentieel om te zetten. Dat kan, stelt het lid, met onder meer recyclagetechnieken.

Sensu stricto steunt de fractie ook de idee van sociale innovatie, met onder meer werkplaatsinnovatie. Het lijkt de heer van Rouveroi in die zin een goed idee om Flanders Synergy weer meer op het voorplan te brengen.

Bij de ruimere omschrijving van sociale innovatie botst ook de heer van Rouveroi op een scherm van vaagheid waarin elke focus verloren gaat. Ook alles wat hij in dat verband op het Europese niveau leest, klinkt te vaag, stelt hij. Hij kent wel de kringloopwinkelconcepten en dies meer maar kan zich nog steeds geen beeld vormen van hoe er geld in sociale innovatie kan gepompt worden om echt iets te verwezenlijken en dat ook nog economisch te valoriseren. Over de rol van innovatieregiegroepen kan het lid alleen hopen dat het geen praatbarakken worden, maar dat er concrete en doeltreffende resultaten uit voortkomen.

De heer van Rouveroi merkt op dat de minister er wel degelijk in het kader van schriftelijke vragen al op heeft gewezen dat het rapport-Soete nog steeds actueel is.

Het lid verwijst naar het advies van de VRWI dat ook stelt dat niet duidelijk is hoe de lichte structuren het landschap zullen consolideren en wildgroei zullen terugdringen. Hij hoopt dat het niet de bedoeling is een andere benadering te zoeken die dan te veel samenloopt met het creëren van nieuwe instellingen. De minister wijst er uitdrukkelijk op dat dat niet zo is. Het lid hoopt echter dat de meerwaarde van de lichte structuren duidelijk wordt gemaakt.

De heer van Rouveroi is absoluut voor outputindicatoren maar erkent daarin ook de moeilijkheid. Bij innovatie moet men per definitie ook mogelijke mislukking incalculeren, stelt hij. Het is dan niet vanzelfsprekend om met outputindicatoren te werken. Hij is er voorstander van, maar meent dat het een uitdaging wordt om ze precies te omschrijven en hoe ze te gebruiken. Vooral voor de maatschappelijke uitdagingen ziet hij daar een probleem. Voor de economische output kan men eenvoudiger naar prijzen teruggrijpen. Inzake de internationalisering steunt de spreker volkomen dat er maximaal op wordt ingezet.

Mevrouw *Güler Turan* hoort negen concrete aanbevelingen van de VRWI, waaronder de outputindicatoren en de blijvende aandacht voor niet-gericht fundamenteel onderzoek. Welke indicatoren heeft de VRWI dan voor ogen? Het lid herhaalt dat het niet evident is om dat te bepalen.

Mevrouw *Patricia Ceysens* respecteert al wie doorbraken probeert te realiseren. In wat voorligt, kan ze echter weinig nieuws ontdekken. Ze herkent de speerpunten die de VRWI eerder al aanreikte, al zijn ze anders genoemd en herwerkt. Zij had de idee dat het vooral de uitvoering ervan was, die nog werk vergde, en de noodzaak om ze te concretiseren, voor haar op basis van business cases. Daartoe was al een aanzet gegeven, oppert ze. Een groot knelpunt van het innovatiebeleid is de mismatch tussen punten waarin Vlaanderen academisch sterk is en die waarin men industrieel sterk staat. Dat komt men tegen in dergelijke business cases, stelt mevrouw Ceysens. Het moet hoe dan ook in een dergelijke conceptnota opgenomen zijn. Dat moet geïdentificeerd worden en er moet een aanpak vooropgesteld worden.

Voor mevrouw Ceysens is het vooral belangrijk hoe het geheel wordt afgestemd op onder meer ondernemerschap. Innovatie wordt volgens het lid te vaak in het ijle aangehaald terwijl de economische valorisatie precies te halen is daar waar er een match is met het ondernemerschap. Daar worden ook jobs gecreëerd en sluit de cyclus zich, stelt mevrouw Ceysens. Alleen wanneer innovatie ook winst oplevert, kan er volgens haar sprake zijn van een blijvende innovatieketen. Ze deelt in ruime mate de kritiek van de VRWI.

Minister *Ingrid Lieten* begint haar antwoord met te onderstrepen dat de conceptnota geen nieuw begin is, maar een coherente tekst die verder verdiept en verbanden legt tussen alles

wat in de legislatuur is opgestart. Dat wijst er volgens de minister op dat er een coherent beleid wordt ontwikkeld. Innovatie en outputmonitoring, internationalisering, voldoende middelen, innovatieregiegroepen, het was er allemaal al, erkent de minister. Het gaat om een strategische nota die alles probeert te integreren en die de strategie verduidelijkt.

Inzake timing staat ook al heel wat op de sporen, oppert de minister. Er is al een eerste ervaring met de regiegroepen. Dat wordt verder geëvalueerd en uitgerold. Voor de competentiepolen die zullen vervallen, is al aan IWT gevraagd om het concept van de lichte structuren toe te passen.

Voor de outputmonitoring is actie ondernomen door EWI en ECOOM die samen een databank uitbouwen om gegevens te verzamelen en te valoriseren, rekening houdend met de accenten die de VRWI heeft gelegd. De minister acht het zinvol om op termijn een toelichting van de stand van zaken te vragen van de instanties.

Er is al een keer beslist tot budgetverhoging, oppert de minister. Ze erkent dat dat niet volstaat, maar is er volop mee bezig. Men begint in elk geval niet vanaf nul en men is volop met de uitvoering bezig ook. Het is een uitvoering van de doorbraak door continuering van beleidslijnen die al waren uitgezet, maar dan verdiept en sterker in verband.

Minister Lieten stoort zich aan het feit dat de heer Vereeck zich enerzijds akkoord verklaart met de focus en de keuzes, maar als men dan de keuzes ook effectief wil maken, wil hij dat een halt toeroepen. Zo ook met het TINA-fonds. De overheid wil doelgericht de middelen verdelen en zal waar ze geld beschikbaar maakt via een overheidsinstrumentarium, dan ook het geld gebruiken om de bedoelde focus te leggen, herhaalt ze.

Met betrekking tot de vragen over de lichte structuren moet men weten wat men wil, stelt de minister. De competentiepolen hebben een tijdelijk karakter, benadrukt ze. Bij het opzetten hebben ze een bepaald budget voor een bepaalde opdracht en een bepaalde termijn gekregen. Dat impliceert dat er daarna een kans bestaat op voortzetting, maar geen zekerheid. Dat weet eenieder die in zo'n competentiepool werkt, verklaart minister Lieten. Het komt erop aan de meerwaarde van de competentiepool dan opnieuw aan te tonen en te motiveren, via de daartoe vooropgestelde procedure. Het IWT beoordeelt dat en kijkt daarbij naar wat de competentiepool in het verleden gepresteerd heeft en wat het nieuwe businessplan aanbrengt inzake onderzoeksdomeinen en samenwerking. Dat biedt de nodige input voor een advies inzake verlenging. Op basis van dezelfde insteek, geeft het IWT ook aan hoeveel middelen daarvoor gereserveerd worden. De minister zegt dat men probeert de middelen van het IWT op te trekken om daarmee meer mogelijk te maken.

De lichte structuur is een begrip waarvoor men heeft overwogen of die benadering in alle financieringssystemen te vertalen is. Het is niet de bedoeling om competentiepolen en financieringssystemen uit het verleden zomaar overboord te gooien, stelt de minister. Het IWT moet dat nu gaan implementeren in de eerste competentiepolen die vervallen.

Wat wil men erbij bereiken? Minister Lieten legt uit dat men geen structuren maar wel strategieën en concepten wil financieren. De structuur volgt de strategie, vandaar de projectfinanciering. Het IWT krijgt als instrument daarin ook de kans om zijn werk te doen inzake vergelijking, onderzoek, evaluatie, enzovoort, zowel bij indiening als tussentijds.

Uit ervaring weet de minister dat interdisciplinaire samenwerkingsverbanden, tussen mensen die fundamenteel onderzoek doen, die toegepast onderzoek doen of die in bedrijven actief zijn, niet evident is. Daarmee moet men ook fysiek bezig zijn, elkaar ontmoeten, enzovoort. Dergelijke samenwerkingsverbanden zijn nodig. Het zou volgens haar fout zijn om al die structuren overboord te gooien en alleen aan projectfinanciering te doen. Daarom is er geopteerd voor een mix van beide, met een basisfinanciering om de samen-

werkingsverbanden in stand te houden en de kennisoverdracht en –ontwikkeling en de communicatie structureel te verankeren en te continueren voor de looptijd. Voor alle onderzoeksprojecten die men dan wil doen, moet men wel de meerwaarde bewijzen via de normale kanalen. Zo wil de minister een win-win-situatie creëren met een basisfinanciering en tegelijk met oog voor excellentie, open innovatie en gelijkberechtiging van projecten. Daarom wilde men ook de slagkracht van het IWT verstevigen.

Minister Lieten hoort vaak dat er geen nieuwe dingen mogen worden opgericht. Ze onderstreept dat er geen nieuwe instellingen worden opgericht, maar stelt dat met de doelstellingen voor ogen wel nieuwe samenwerkingsverbanden nodig zullen zijn. Inzake duurzame chemie bestaat er bijvoorbeeld nog geen samenwerkingsverband of competentiepool, al wordt het wel belangrijk geacht in het kader van het Nieuw Industrieel Beleid als van het innovatiebeleid. De minister oppert dat wanneer een goed dossier voor een samenwerkingsverband ter zake, als lichte structuur, wordt voorgesteld en het past in de voorwaardelijke context, het ook financiering moet kunnen genieten.

De competentiepolen die zouden vervallen kregen via het IWT ook al het denkkader van de lichte structuren aangereikt. De bestaande polen hebben allemaal een nieuw dossier ingediend. Het IWT is met de verwerking bezig. Dan krijgt de Vlaamse Regering dat voorgelegd die dat wil afronden voor het kerstreces. Bij het IWT is in de nodige middelen voorzien om basisfinanciering zowel als projectfinanciering mogelijk te maken. Er wordt rekening gehouden met een overgangsfase om de continuïteit te garanderen.

Inzake de economische valorisatie wil de minister misverstanden uit de weg ruimen. De overheid wil ervoor zorgen dat elke innovatie in de maatschappij geïntroduceerd wordt. De economie is daarbij de belangrijkste hefboom. Door die introductie via het economische proces te doen, wordt welvaart en tewerkstelling gecreëerd, stelt de minister. Voor alles wat in de conceptnota staat, gaat de Vlaamse Regering ervan uit dat de economie als systeem het belangrijkste introductiekanaal is. Soms zal daarnaast de overheid moeten inspringen door te reguleren of te normeren, stelt de minister, ook als er geen economisch businessplan mogelijk blijkt voor zaken die wel maatschappelijk relevant worden geacht. Dat geldt ook vaak voor sociale innovatie, verzekert de minister.

Het rapport-Soete is er en de minister heeft aan de commissie Soete in oorspronkelijke samenstelling gevraagd om een evaluatie van de uitvoering van de conclusies van het rapport. Indien men dat wenst kunnen naar aanleiding daarvan nieuwe aanbevelingen geformuleerd worden.

Mevrouw *Danielle Raspoet* gaat in op de vragen inzake de outputindicatoren en de link met het advies 160 en de elf kernindicatoren. Met die laatste probeert men de vraag te beantwoorden hoe men op de beste manier het innovatiepact dat in 2003 is afgesloten, kan opvolgen. Men heeft niet louter op input gefocust in dat verband, maar wel op de integrale valorisatieketen van input, over procesactiviteiten tot output. De indicatoren betreffen dan ook input in middelen en mensen zoals bijvoorbeeld O&O-personeel, procesindicatoren om de transfer van onderzoek naar economische activiteit te meten, en risicokapitaal, en ook outputindicatoren. Bij niet-gericht fundamenteel onderzoek op initiatief van de onderzoeker wordt de output gemeten aan de hand van publicaties en citaties. Voor technologisch onderzoek worden de octrooien gemeten. Voor innovatie kan er gemeten worden aan de hand van nieuwe producten in de omzet. Voor wat betreft de effecten wordt de tewerkstelling in hightechbedrijven gemeten, de evolutie van het bbp en het aandeel hightech in de export.

Het is moeilijk om een oorzakelijk verband te leggen tussen de impact- of effectindicatoren en de inputindicatoren. Daarom ondersteunt de VRWI de vraag van de minister naar het ontwikkelen van nieuwe outcomeindicatoren. De oefening die ECOOM in die

zin doet, met technologieclassificatiesystemen, de Fraunhofer-indicatoren, kan volgens de spreekster een stap vooruit betekenen.

De heer *Lode Vereeck* verduidelijkt dat hij er geen probleem mee heeft dat een overheid focussen legt, zolang het gaat om publieke instellingen. Er mag ook best een focus gelegd worden naar bedrijven toe, maar het lid stelt zich alleen de vraag hoe rigide dat kader is over bijvoorbeeld tien jaar. In het kader van O&O kan dat vrij rigide ingevuld worden, stelt hij, maar daar doet men dat dan niet, aangezien het fundamenteel onderzoek een breed speelveld laat. Als er belastinggeld ingezet wordt, mag er een rigide kader gehanteerd worden, besluit het lid. Als de overheid richting privésector wil gaan stimuleren, wil het lid weten in hoeverre daar ruimte wordt gelaten. Zijn er dan nog mogelijkheden voor bedrijven of moet alles echt binnen de zes clusters passen zoals dat bij het TINA-fonds stringent geformuleerd wordt?

De heer *Bart Van Malderen* stelt vast dat de heer Vereeck een onderscheid maakt tussen wat een overheid doet en wat zich op het raakvlak met de privésector bevindt. Die overheid zondigt volgens de heer Vereeck bewust en terecht tegen het principe van de absolute focus via het strategisch basisonderzoek. Daarin ontdekt de heer Van Malderen meteen ook het antwoord op de vraag die het lid stelde over focus in de steunmiddelen. Naast het TINA-fonds beschikt de overheid over een heel instrumentarium om een generiek ondersteuningsbeleid te voeren ten aanzien van de bedrijven. Het TINA-fonds onderscheidt zich daarvan doordat het geacht wordt in te zetten op de transformatie-economie, stelt de heer Van Malderen. Die opdracht is zo enorm, dat er goed moet overwogen worden of datgene waarop men inzet die transformatie ook dichterbij brengt. Er zijn altijd risico's, oppert het lid, maar als men het economische bestel wil voorbereiden op de uitdagingen die komen, dan moeten die bescheiden middelen heel gericht ingezet worden.

Patricia CEYSENS,
voorzitter

Güler TURAN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

bbp	bruto binnenlands product
BOF	Bijzonder Onderzoeksfonds
ECOOM	Expertisecentrum O&O monitoring
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
FRIS	Flanders Research Information Space
FWO	Fonds Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen
IRG	Innovatieregiegroep
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
O&O	Onderzoek en Ontwikkeling
SIM	Strategisch Initiatief Materialen
TINA-fonds	Transformatie en Innovatie Acceleratiefonds
ViA	Vlaanderen in Actie
VIL	Vlaams Instituut voor de Logistiek
VIM	Vlaams Instituut voor de Mobiliteit
VRWB	Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid
VRWI	Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie
VSC	Vlaams Supercomputer Centrum